مفاد برهانی آیات معاد

مکرر جلوتر عرض کرده‌ام؛ الآن هم در ذهنم به همین صورت است. تمام آیات معاد قرآن کریم اگر یک مقاله‌ی بلند پایه بکند، با دیده برهانی نگاه کند، می‌بیند همه‌ی آنها برهان است. خیلی عجیب است. همه‌ی آنها برهان است. فقط می‌خواهد که آدم توجه کند و آنها را با هم جفت و جور کند.

> «يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُم مِّن تُرَابٍ ثُمَّ مِن نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ مِن مُّضْغَةٍ مُّخَلَّقَةٍ وَغَيْرِ مُخَلَّقَةٍ لِّنُبَيِّنَ لَكُمْ وَنُقِرُّ فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشُدَّكُمْ وَمِنكُم مَّن يُتَوَفَّىٰ وَمِنكُم مَّن يُرَدُّ إِلَىٰ أَرْذَلِ الْعُمُرِ لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِن بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا وَتَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ وَرَبَتْ وَأَنبَتَتْ مِن كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ» [1]

«يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ الْبَعْثِ» یعنی چه؟ می‌خواهد استدلال کند یا می‌خواهد تعبد را بگوید؟! با تعبد کسی را از شک در می‌آورند؟! آن هم با خطاب به ناس؟!

«فَإِنَّا»؛ این «فانّا» یعنی الآن می‌خواهم بیانی بیاورم تا شما را از ریب در بعث در بیاورم. اگر تأمل نکنیم که می‌مانند. **«فانّا خَلَقْنَاكُم»** شروع می‌کند سیر کمالی انسان را توضیح دادن. یکی از آنها همین آیات جنم و خصوصیات آن است. اینکه به چه صورت است، احاطه‌ی آن و «صلی» و «عمد ممدة»، ببینید چه تعبیراتی است! «وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ ، وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ» [2] دیگر آیه‌ای جذابتر برای معاد انفسی و خلقت بشر که مبدأ شش عند الله تعالی حضور پیدا می‌کند، می‌توان پیدا کرد؟! «وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ ، وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ»؛ هر چه خزائن بود ... . ای دریغ و درد که

زلزال دارد: «وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا» [3] ببینید یک زلزالی است که برای عالم فیزیکی است. درست هم هست. اما یک زلزالی هست که دنبالش «وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا» می‌آید «وَ

الْإِنسَٰنُ مَا لَهَا» [4]؛ بعد از استغاثه «ما لها» می‌گوید: «يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِّ

أَعْمَٰلَهُمْ» [5]؛ این زلزله برای این است که ببینید چه خبر شده است. «وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا» مربوط به این است. حال که «وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا» با آمدن ادامه‌اش، حال «فَمَن يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ، وَمَن يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ» [6] یعنی تا ارض اخراج اثقال نکند این نمی‌شود. «صلی»، یکی برای بعد صورت می‌گیرد، یا آن کاملی است که برای مؤمن صورت می‌گیرد.

---

[1]. الحج، آیه‌ی ۵.

[2]. الانشقاق، آیات ۳ و ۴.

[3]. الزلزال، آیه‌ی ۲.

[4]. همان، آیه‌ی ۳.

[5]. همان، آیه‌ی ۶.

[6]. همان، آیه‌ی ۷ و ۸.

بازبینی #3
ایجاد شده 7 مارس 2024 11:42:48 توسط ... .
به روزرسانی شده 7 مارس 2024 12:48:40 توسط ... .